

*Faktarutorna syftar till att ge förståelse och gör det möjligt för dig att känna igen dig i avsnittet.
Läs de faktarutor du vill och behöver.*

Världsmaktsordning

En världsmaktsordning beskriver hur makten i världen är fördelad mellan olika länder. Under olika perioder har olika stater haft större inflytande än andra över politik, ekonomi och säkerhet.

I avsnittet beskrivs hur världen har förändrats sedan kalla kriget. Då var USA den dominerande stormakten. Idag har flera länder blivit starkare och försöker öka sitt inflytande. Därför talar många om att världen håller på att få en ny världsmaktsordning.

När kalla kriget tog slut 1991 upplöstes Sovjetunionen. USA blev då världens enda supermakt. Många trodde att demokrati, fred och internationellt samarbete skulle fortsätta att spridas.

Under de senaste årtiondena har maktbalansen förändrats.

- **Kina** har vuxit snabbt ekonomiskt och fått större politiskt inflytande i världen.
- **Ryssland** har försökt återta sitt inflytande genom att stärka sin militära roll och påverka utvecklingen i sitt närområde.
- **USA** är fortfarande en mycket stark militär och ekonomisk makt, men utmanas idag av andra länder.

Det är denna utveckling som avsnittet beskriver när det talar om en ny världsmaktsordning.

Säkerhetspolitik

Säkerhetspolitik handlar om hur ett land arbetar för att skydda sin befolkning, sitt territorium och sina demokratiska värden mot olika hot.

Det kan handla om att bygga upp ett militärt försvar, samarbeta med andra länder, skydda viktiga samhällsfunktioner som olika byggnader och kommunikationer mot cyberattacker eller minska risken för konflikter.

I avsnittet beskrivs hur Sveriges säkerhetspolitik har förändrats efter Rysslands invasion av Ukraina. Bland annat gick Sverige med i försvarsalliansen Nato.

Multipolär värld

Ordet multipolär betyder att det finns flera maktcentrum i världen.

Under 1990-talet beskrev många världen som unipolär, eftersom USA var den enda supermakten efter Sovjetunionens fall.

Idag menar många forskare att världen håller på att bli multipolär. Flera länder har ökat sitt inflytande och konkurrerar om makt, handel och säkerhet.

I avsnittet lyfts framför allt USA, Kina och Ryssland fram som exempel.

Modern krigföring

I avsnittet beskrivs att konflikter idag kan se annorlunda ut än tidigare.

Förutom militära angrepp kan stater använda andra metoder för att påverka ett annat land, till exempel:

- cyberattacker mot viktiga datasystem
- desinformation för att sprida falska uppgifter
- informationskrig för att påverka människors åsikter
- ekonomiska sanktioner
- Handelskonflikter

Syftet kan vara att skapa osäkerhet, påverka beslut eller försvaga ett annat land utan att använda traditionellt militärt våld.

Berga örlogsbas

Berga örlogsbas ligger söder om Stockholm. Det är en av den svenska marinens viktigaste anläggningar. Här utbildas värnpliktiga och annan personal för tjänstgöring inom marinen.

I avsnittet får du följa delar av utbildningen. Genom praktiska moment, som att rädda en person i vattnet, kasta tamp och arbeta med trossar, visar programmet att många arbetsuppgifter till sjöss kräver samarbete, precision och träning.

Berga används också för övningar och utbildning som stärker Sveriges marina försvarsförmåga.